

MARINARKEOLOGISKA UNDERSÖKNINGAR VID STEGEBORGS SLOTT I ÖSTERGÖTLAND 1986.

Den flitige marinarkeologen Harry Alopaeus från Helsingfors har ånyo samlat material om medeltida försvarspålningar kring befästningar i Sverige (jfr Medd/MAS 3/79, 3/82, 1/84, 3/84 och 2/85). Denna gång gällde det vattnen kring fästet Stegeborg i Östergötland, vid inloppet till Slätbaken och Söderköping, en av Sveriges viktigaste medeltida städer. Staden har strax 700-årsjubileum, och frågan är om borgen kan vara så mycket yngre, fastän Stegeborgs län inte är känt förrän i slutet av 1300-talet. Med hjälp av dateringar från befästningarna härute, som spär rat vägen in till staden, kanske man även kan få en vinkling av borgens och stadens äldsta historia, utan att ens röra vid lämningar på land.

Arbetet bedrevs under några dagar i juni och oktober 1985 i samarbete med Östergötlands museum (läns museet) i Linköping, antikvarie Marietta Douglas, känd från grävningarna på Helgeandsholmen i Stockholm, och ett stort antal sportdykare från bl a SDK Baltic i Norrköping och Linköpings SDK.

Anders Högmer, Göteborg, har därtill skött ekonomi och kontakter utåt för projektet.

Flera intressenter har bidragit finansiellt till provanalyser m m, som Sankt Ragnhilds gille, Söderköping, Söderköpings kommun,

Hembygdsföreningen Vikingar i Skällvik, Norrköpings tidningar samt även privata sponsorer.

Förhållandena vid dykningarna var svårartade.

Sedimentationen i vattnet gjorde att sikten var mycket dålig och nästan totalt mörker rådde redan på c 4 m djup. Fotografering kunde överhuvudtaget inte utföras under vattnet. Orientering var också besvärligt, och strömmarna tidvis besvärande i sundet, där dykningarna ägde rum.

Undersökningarna blev därför också ganska tidsödande och kom givetvis bara att gälla relativt begränsade områden, trots den massiva dykarinsatsen.

De olika pålanläggningar och stenspärrear som lokaliserats har översiktligt markerats på kartskisser och dendrokronologiska prov har tagits på väl valda pålar. Troligen finns det flera olika generationer av pålningar, varav en troligen kan vara äldre än borgen(1200-tal?).

Dessutom påträffades två båt- eller skeppsvrak. Ett av dem är möjligen kravellbyggt.

Förutom vid själva Stegeborg fann man vid Pålsundet, s k 3 km ö Stegeborg, innanför Eknö, ett omfattande och väl bevarat system med ganska stora pålar(en senmedeltida anläggning?).

De arbeten som hittills har gjorts har enbart karaktären av rekognoscering och provtagning.

Det finns all enledning att återvända till området och nya undersökningar kommer förhoppningsvis att kunna företagas under 1986.

Dessa rader är ett försök till sammanfattning av Harry Alopæus rapporter till läns museet. Medd får säkert tillfälle att återkomma i saken.